

les polles i els *sagards*, la plana restava altra cop deserta i silenciosa, amb els seus tendals de sorra», Coromines (*Prometeu*, x, iii, p. 177; de nou x, iii, p. 192, que citaré a *xopoll XOP*).

Sagaró i *Sagàs*: no és que la interpretació **Agaró* sigui «no comprovada» sinó simplement absurda (puix que no ha existit mai un mot **agaró*); però no és menys impossible que aquests noms parteixin d'un **Sagar*, imaginat per *AlcM*, car no hi ha raons per creure que tinguin res a veure l'un amb l'altre lingüísticament: *Sagàs* [*Sagasse* a. 839] és un nom pre-romà en -ASSE dels ja establerts per M-Lubke (1923, *BDC* xi), i *Sagaró* [millor *Segueró*, *Sague*-, S. xiv] és òbviament diminutiu del NL i NP *Seguer* sigui aquest provinent d'un NP germànic SIG-HARI, o a identificar amb el nom comú *SEGUER* Gaziél, que en la seva qualitat de natiu i d'universitari, és digne de gran atenció en la qüestió d'aquest nom santfeliuenc, explica (O. C., 1970, p. 370) que ve del nom propi d'una riera que hi desembocava, dita *Sa Garó*: idea més audible, sobretot si aquest nom es documentés en escrits antics i s'expliqués lingüísticament un antic subst. femení **garó*, però acaba prudentment: «J. Coromines ho escriu *Segueró* i deu tenir bones raons». Pel que fa a l'altre *Segaró* (o -gueró), de la Garrotxa, al peu de la M de D. del Mont, Verdaguer (que hi visqué temporadament) que essent confessor dels amos del Noguer de S. (el mas més important del terme) pogué veure'n el nom en molts escrits, l'escriu més aviat amb *e* i per cert amb article: «dilluns penso baixar al *Segaró*, per un tríduo que hi fan --- després no sé si a Bagur --- si desde'l *Noguer de Sagaró* no me'n torno a ---»; al seu confés Joan Noguer. «no podria venir-lo a veure al *Segaró*», i un altre cop. «los venerables sacerdots del *Segaró*» (anys 1884-89, *Epist* iv, 175 2f, 176 2, 273; vii, 201) El publicador creu que en dir *el Segaró* es refereix al mas, però crec que no, sinó a l'antic poblet, més muntanya avall

Sagasseta, V. *sagal Sage*, V. *saber Sagatoixa*. potser *sa gata* (quina gata, la gata d'ella, que és ella) amb la terminació de *toixa* o de *moixa* 'gata', i un sentit com 'gata maula, gata moixa'

*Sagen*¹ o *satge* 'carxata, fons subterrani en el forn dels ceramistes de Manises' (Almela, *Vocab Ceràm*, 419): més que l'àr. *siġn* 'presó' com vaig dir en *BDC* xxiv, 58 (documentat des del Djauharí, 1007, el Fayyūmí S. xiv etc.) o del seu derivat *siġġin* es deu tractar de l'altre derivat *sagġān* (que en àrab medieval es pronunciava *sagġén* o més vulgarment *sāġġen*) 'carceller' («the keeper of a prison» des del Firuzabadí, fi S. xiv, Lane 1312), amb el qual es pot comparar aquell forn que té tancades les rajoles. Vaig indicar aquesta etim. ja en el *BDC* xxiv, 58 (vegeu-hi algun detall més i alguna variant d'interpretació opinable). Hi pot tenir alguna relació el verb cast. *saġelar* «limpiar de chinvas u otros cuerpos extraños el barro que preparan los alfareros» (*DACEsp*) (car la -n- es pogué alterar per contaminació de *rielar* o de *biselar*, operacions un poc

comparables), però és més senzill partir de l'àr. *sābhal* 'allisar, aplanar' (*DCEC/DECH*). Lope de Vega va usar *sagen* 'calabós' quatre vegades parlant entre altres de Constantinoble (*BRAE* xxix, 139).

¹ No consta en quina síl·laba s'accentuava

Sages, mal interpretat per *AlcM*, entre altres raons perquè el subjuntiu de *saber* en llengua d'oc no ha estat mai *sages* sinó *sapchas* amb sorda: és el conegut francesisme *sage* 'assenyat' (*Spill*, 12575); és incís (no hi vagis) perquè no (són) gent de seny.

SAGETA, del ll. SAGITTA 'fletxa'. □ 1ª doc. segle XIII

«Començà de tirar lo fenèvol al altra dia, e tolc dels denteys de la torra de tres tro a quatre, e éls, de nuyt, meteren-hi orons plens de terra, que si hi ferien les péres, que no ls pogués mal fer en la coberta de la torre; e Nós faem fer *segetes* en semblança de filoses, e metia hom, dins, estopa ab foc encès, e tiraven-les los balestés a aquels orons plens de terra, e enceneren-se» (Jaume I, § 203, Ag, 248). «Vinent los adversaris a la dita boca, fan que ans que los adversaris sien aquí, que ja sien gavanyats ab *sagetes* d'arqués, que ells tenen per los costats e detràs», Eiximenis (*Dotzèn*, cap 274). Les untaven amb suc d'herbes mortals (*enherbolar*): «No pot ésser menys, dix Tirant, que yo no n mate algú de aquests perros de moros: e --- pres la ballesta e posà y una *sageta* ab herba, e acostà s tant als moros que ls podia bé tirar, e tirà a un moro, e ferí l en lo costat: que no anà 300 passos, que en terra caygué mort», JoMartorell (Ag. i, 326 6f).

«*Sageta*: sagitta, spiculum», Busa-N; «la ballesta --- l'arc --- la *sageta* o dardell», OPou (*ThPu*, 172). Des de finals de l'E. Mj. li ha fet victoriosa concurrència el francesisme *fletxa*, que és l'únic d'ús popular avui en dia Però el vell mot ha estat reprès en la Renaix., sobretot en poesia, i més que més, amb sentits figurats «Com ressona 'l buyrac ple de *sagetes* / del ballester en la robusta espátlla, / al peu del niu de sos amors dolçíssim / quan ressona 'l fragor de la batalla / ---», *Canigó* (ii, v. 1), de nou en el cant vii, 10g. I amb aquell gentilíssim cop de fletxa «*El Blau capell desmesurat* Que d'altres es capifiquen del Turc i son tropell, o els embochs d'Armènia / avui la meua lira vol celebrar un capell. / ja sabeu quin, / Eugènia. / --- / Cofada amb l'aparença d'un ample gel extern, / llanceu ardents *sagetes*: / el vostre cap adorna, oh amiga, tot l'hivern! / lligat amb violetes!», JoCarnèr (*Auques i ventalls*, O. C., 207).

A Mall. pronuncien popularment *satgeta* (*BDLC* xii, 267). També amb africada a Eivissa, on de més a més palatalitzen la pretònica, i ho apliquen a la *sageta* del cel: segons *AlcM* seria el llampec, però segons PzCabre: «*sitgeta*: centella»; *saġóto* 'llamp' (*BDC* i, 28; xviii, 139; xix, 264) (recordem la idea popular de la pedra de llampec, i alhora és clar que la figura del llampec zigzaguejant es pot comparar a una trajectòria de fletxa); altrament això ja es troba en ll. vg.: *sagitta* 'llamp' documenta Goldberger (*Glotta* xx, 147) i n'hi